

Tisztelt Jelenlévők, Vendégek, Kedves Művész Úr!

Megtiszteltetés számomra, hogy most itt lehetek Önök között és megnyithatom ezt a kiállítást, annál is inkább mert az itt kiállító művészt, Dolán Györgyöt úgy szakmailag, mint emberileg igen nagyra becsülöm.

Engedjék meg Nekem, hogy pár mondatban bemutassam Önöknek és méltassam munkásságát.

Dolán György 1983-ban végzett a Képzőművészeti Akadémián Pozsonyban a Monumentális festészet szakon. Nagy változást hozott addigi életébe az 1985-től 1990-ig terjedő időszak, amikor Líbiában élt. Más kultúrát más világot ismerhetett meg, ebben az időszakban sokkal ismertebb volt Tripoliban mint idehaza. Hazatérése épp arra az időszakra esett, amikor az itthoni politikai változások bekövetkeztek, amelyek Őt is megérintették. Azóta szabadfoglalkozású művész. Tagja a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társaságának és a Szlovák Képzőművészeti Uniónak, valamint a Nyugat-Szlovákiai Képzőművészek Társulásának. 1995- ben a főszervezők egyike volt, akiknek köszönhető a Sympat - Nemzetközi Képzőművészeti Szimpózium, amely azóta is minden év szeptemberében Dolán Györgynek köszönhetően megrendezésre került, az Ő személye és munkássága nélkül nem ért volna el ekkora hazai és nemzetközi sikereket ez a szimpózium. A 10. évfordulón már három földrész 10-országából 24- művész volt jelen.

A művész maga is több szimpóziumon vesz részt idehaza és külföldön is. Tanulmányi úton járt Líbiában, Indiában, Franciaországban. Rengeteg kiállítása volt már több ország, több városában és településén. Így kiállított már: Líbiában, Németországban, Hollandiában, Magyarországon, Franciaországban, Szlovéniában, Csehországban és idehaza Szlovákiában.

Könyvillusztrációi ismertek Szlovákiában és Magyarországon is. Mennyire ismeri el munkásságát a szakma mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága 2006. évi nívódíját Dolán György kapta. Külföldön is elismert művész, egy német művészeti lexikon a SAUR ALLGEMEINES KÜNSTLER - LEXIKON 303. oldalán Dolán Juraj /György/ néven mutatja be és lényegesen részletesen foglalkozik a művésszel.

Nem hagyhatom ki, hogy meg ne említsem, amit kevesen tudnak a művészről, hogy értékes archeológiai leletei vannak amelyek különböző korok tengermelléki kultúrájának keresztmetszetét mutatják. Maga a gyűjtés folyamata spontán módon indult a későbbiekben azonban a laikus érdeklődése szakemberi hozzáértéssé érlelődött. Ha megengedi a művészúr most saját szavait idézném, amelyet Böröndi Lajos jegyzett le : „ A Szaharán belül rábukkantam a Szahara múltjára, az ősemberre és az archaikus kultúrára, és elkezdtem használni képeimhez a homokot. Beleépítettem rászórtam, ragasztottam, levakartam , karcoltam. De nem a technika számított, bár az új volt, hanem a kapcsolat föllelése. A jelen összeért bennem a múlttal. Éreztem a kultúra folyamatosságát!” Eddig az idézet.

Dolán György művészi munkássága során rengeteg szimbólumot használ. Az archaikus világ szimbólumai munkáiban találkoznak a modern világ szimbólumaival, amelyek felette állnak a politikának és a vallásoknak is. A lélek szabadságának az igazságnak az ideje jelen korunkban ismét elérkezett, az érzékeny művészlélek ilyenkor nem várja a végzetét, hanem elébe megy. A múlt és a jelen magába foglalja az ellentéteket is, ezek felismerése, elfogadása, az ezekkel kapcsolatos párhuzamok kialakítása az egészséges művészi öntudatot szolgálja. Az ősi szimbólumok rendszere között a régi korok embere nagyon jól eligazodott, amelyeket mint jól bevált recepteket életük, létük könnyebbé tétele érdekében folyamatosan alkalmaztak. Az égi szimbólumok alkalmazása a földön annyi, mint az Ős Isten világosságának az ápolása, tisztelése egyfajta kapcsolaterősítő a Teremtővel. A szellem a szimbólumok által függetleníti magát az idő csapdájától, így az időszerűséget a lélek szabadságához kötik. Minden időnek megvannak az időszerűségei, ha nem ismerjük fel ezeket az időszerűség időtlenné válik és elröppen a múltó félhomályba. Az értékek és mindazok az elemek, amelyek jövőképeinket szebbé teszik, egykor időszerűvé válnak, hogy beteljesíthessük őket. A szimbólumrendszerek sajátossága elénk tárja azt a harmóniát, amely a természetben alapuló archaikus szabadság révén minden élőlény kiváltsága, ez pedig nem más mint az emberek közötti egyenjogúság és az elkötelezett testvéri szeretet, amely nemzet, nemzetek, fajok egységes megbonthatatlan összetartozását jelenti.

Ha megállunk egy – egy alkotás előtt, próbáljuk azt ne csak szemünkkel látni, de belsőkkel is érzékelni. Mert, amikor születik egy mű a művész a saját belső világát, érzéseit, a belső tartalmat próbálja egy külső forma által megjeleníteni. Mi pedig először a külső érzékszerveinkkel tapasztaljuk meg és ez után próbáljuk a belsőkre, a lelkünkre tett hatást hozzáigazítani, teljesen fordítva működünk, mint ahogyan születik a mű.

Ezért is fordulhat elő, hogy szinte áldozatnak érezzük magunkat amiért értetlenül állunk bizonyos műalkotás előtt, amikor azt egy szakember a művészetek magas fokának értékeli. Tudom, hogy ez a nem éppen pozitív élményt nyújtó, szinte lesújtó helyzet már másokkal is előfordult, csak nem kellemes ezt bevallani. Mindenkit megnyugtatok, hogy ma ez nem fog előfordulni, egyrészt mert nem vagyok szakember, másrészt meg azért, mert olyan alkotásokat fogunk látni, amelyek ezt kizárják és éppen most tanultuk, hogy hogyan kell egy alkotást szemlélni.

Dolán György által használt anyagok nem véletlenszerűek, értelmileg ugyanis utalnak az alkotás belső jelentésére. Először a homok volt a képek, objektumok és installációk alkotó eleme. A homok lefixált felületébe nyomta, vagy véste bele a prehisztorikus időkből származó talált tárgyak alakjait. A homok, amely összeköti a sivatagos területeket a kőolajlelőhelyekkel, az időbeli változások szimbólumává vált – nem csak természetben, hanem az ember értékítéletében végbemenő változások szimbólumává is.

A Délre című alkotás felhasználásával készült a Mikor című instaláció, melyeknek témáját a délvidéki háború ihlette. „Az ember attól a perctől kezdve, ahogy megszületik halálra van ítélve. Annyi körülöttünk az akciófilm a médiákban, hogy az ember naponta találkozik a halállal és kezd vele szemben közömbös lenni és a halál is kezd közömbössé válni az emberrel szemben.” Jegyezte meg az alkotás kapcsán maga a művész, amelyet Böröndi Lajos jegyzett le.

Sokan nem értették ezeket a képeket, mert amíg a halál nem érinti közvetlenül az embert, addig közömbös vele szemben. A sötét tónusok, egy kínlódó ember valóságból merített s víziókkal átítatott alkotásai.

A vegyes technikával készült Fekete foltok c. alkotásról Eva Trojanová azt mondta, hogy „talán ez árulja el legkifejezőbben munkásságának lényegét. Azt sejteti, hogy mindenben megtalálható az avers és revers – a kétféle forma.” Az olaj már mint a modern háborúk célja jelenik meg. A Fekete foltok egyértelművé teszi, hogy a barbárság ellen tiltakozni kell, legyen a színhely, akár Líbia, akár Koszovó, akár Irak. Az olaj felszínre hozásával a nagyhatalmak képviselői szeretnék az ősi kultúrákat háttérbe szorítani, elfelejteni a globalizáció és a modern civilizáció álcáján át. Az egyik oldalon az élet perifériájára szorult ember élete, a másik oldalon az olaj biztosította gazdagság.

Szeretném a tárlat nézőinek figyelmébe ajánlani a Nagy játszma című alkotást, amely szintén felvonultatja a szimbólumokat. Vegyes technikával készült, 64 kockából áll mint a sakktábla. 13-variáció készült ebből az ötletből. Az I-től a VI-ig eredeti alkotások a többi részlet vagy részgazság.

Az alkotás címe hűen fejezi ki a mondanivalót, az üzenetet. Az emberek élete a politika nagy sakktalán zajló játszma szerint rendeződik. Amióta az állam, mint erőszakszervezet megjelent a hatalom, a politikai elit kezében, azóta manipulálva vagyunk. A nagy játszma, hol két állam között zajlik, hol két politikai rendszer között, hol az állam és az egyház között. A túléléshez a megmaradáshoz, mindig valamilyen játszma van szükség, a keresztény életérzés eltűnése is bizonyos játszmák következménye.

De a sakkjátékot a viták intelligens megoldásának alapelveként is értelmezhetjük. Az instaláció komponensei óva intenek a konfliktusos és destruktív erőkkel szemben és éberségre hívják fel a figyelmet. Az iszlám jelek, a sötét és világos mezők, a hagyományos vallási szimbólumok mind, mind figyelem felkeltők. A művész az ősi világ szimbólumait a jelenkor valóságával köti össze.

Megemlíteném még azt, a sajátos forma és stílusvilágot, amelyet képvisel az élénk színeit, amit a művész használ, amivel engem is megnyert magának. Olyan csodálatos sárgát és pirosat csak Dolán György tud keverni, amely árasza magából a meleget. Az arany amelytől ragyog, a fekete amely kihangsúlyozza a mondanivalót.

A műalkotások nyújtotta esztétikai érzést nem szeretném senkinél befolyásolni, rábízom a tárlat nézőire ezen élvezetek megélését. A látványban tükröződő életerő remélem megnyeri magának a publikumot.

Köszönöm, hogy eljöttek, Dolán György transzavantgard művész műveinek megtekintésére, hiszen rohanó világunkban egyre kevesebbszer fordul elő, hogy megállunk, csak azért, hogy megnézzünk valamit, ami szép. Pedig érdemes lelassulni, vagy megállni, mert ha a szépség mellett elmegyünk, akkor elmegyünk a rossz dolgok mellett is és észre sem vesszük, hogy ölik egymást mellettünk az emberek.

Köszönöm, hogy meghallgattak, Dolán György kiállítását ezennel megnyitom és átadom Önöknek.

/összeállította Pém Ágnes/